

Aan de gemeenteraad van Dinkelland

Zaaknummer
1271114

Bijlagen
2

Onderwerp
Datum collegevergadering: 18 maart 2025, Raadsbrief 2025 nr. 20

Verzenddatum
18 maart 2025

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over het onderzoek naar de Social Return On Investment van inzet van dorpsondersteuners.

Ons besluit

In onze vergadering hebben we besloten kennis te nemen van de resultaten van het onderzoek naar de Social Return On Investment (SROI) van de dorpsondersteuner en u te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek via deze raadsbrief.

Toelichting

Een dorpsondersteuner ondersteunt de inwoners uit het dorp om vitaal en veerkrachtig te blijven en signaleert vroegtijdig sociale vraagstukken, individuele problematieken of ondersteuningsvragen. Het gaat om een innovatief project, waarbij een belangrijke vraag is: Wat levert de dorpsondersteuner ons op?

Het goed evalueren van innovaties in het sociaal domein, zoals de dorpsondersteuner, is lastig. Daarvoor ontbreekt het aan duidelijke eindpunten en methodes om een evaluatie goed uit te kunnen voeren. Gezien de sociale innovatie is het wenselijk de evaluatie praktisch en dichtbij inwoners vorm te geven. De wetenschappelijk onderbouwde Social Return On Investment (SROI) biedt daarvoor een oplossing. Deze kan ingezet worden om de maatschappelijke impact van een innovatie zichtbaar te maken en te meten. De SROI methode meet daarbij niet alleen wat de financiële investering oplevert, maar ook welke impact de sociale innovatie heeft op de samenleving. Dat gebeurt door het maatschappelijk rendement van alle betrokkenen inzichtelijk te maken. Het resultaat is een SROI-ratio die weergeeft wat de maatschappelijke opbrengst van de innovatie is ten opzichte van de investering.

Om de waarde van de inzet van de dorpsondersteuner te kunnen bepalen is een prospectieve SROI uitgevoerd door onderzoekers van Roessingh Research & Development (RRD). Bij een prospectieve SROI worden op basis van gesprekken en workshops met direct betrokkenen de investeringen en te verwachten opbrengsten in beeld gebracht. De SROI heeft daarmee een voorspellend karakter en kan in elke fase van een project worden ingezet. Voor de dorpsondersteuner is gebruik gemaakt van meerdere bijeenkomsten van het Lerend Netwerk, waarin betrokken inwoners, professionals en gemeente samen leren en ontwikkelen ten behoeve van de inzet van de dorpsondersteuner. De professionals die hierbij aansluiten zijn onder andere de SWTD, casemanagers dementie, vertegenwoordigers van huisartsen en thuiszorgorganisaties.

Inbreng en opbrengst

In eerste instantie is de inbreng van alle partijen in beeld gebracht. Een groot deel daarvan bestaat uit de loonkosten en overige investeringen vanuit de gemeente. De kracht van het project dorpsondersteuner zit hem echter ook in de grote betrokkenheid vanuit inwoners. De vrijwillige uren die zij inbrengen zijn ook in geld uitgedrukt, terwijl ook de kennis en ervaring van betrokken professionals mee zijn genomen. Bij de professionals in zorg en welzijn behoren onder andere SWTD, huisartsen, thuiszorg, etc. Zij dragen bij in contacturen ten behoeve van inwoners en investeren tijd en kennis in de gezamenlijk ingezette verandering. Daar waar het gaat om de opbrengsten is nadrukkelijk het maatschappelijk rendement gemonetariseerd. Dat wil zeggen dat er op basis van uit wetenschappelijk onderzoek en literatuur bekende gegevens bedragen zijn gekoppeld aan begrippen als leefbaarheid, kwaliteit van leven, saamhorigheid en bestaansrecht. Daarnaast zijn ook te verwachten lagere zorgkosten en het verplaatsen, voorkomen en uitstellen van zorg in euro's uitgedrukt.

Door de inzet van de dorpsondersteuner worden inwoners snel en laagdrempelig geholpen met hun (startende) problemen in het domein van zorg en welzijn. Door deze inzet ervaren inwoners meer kwaliteit van leven. De aanname wordt gedaan dat de helft van de inwoners die geholpen worden door de dorpsondersteuner een 0.05 Qaly (quality-adjusted life year) winst per jaar ervaren. In de regio Twente wordt 1 Qaly gelijk gesteld aan € 45.000 per jaar. Dat bedrag betreft een onderlinge afspraak met SROI makers in Nederland om over claimen te voorkomen. Dit is bijvoorbeeld afgestemd met Vita Valley en Twentse Koers. Bij de gemeente ligt het grootste deel van de opbrengst. Door de inzet van de dorpsondersteuner is er binnen de dorpen meer aandacht voor positieve gezondheid en wordt er slimmer samengewerkt tussen de verschillende belanghebbenden in de zorg en het sociale domein. Het is de verwachting dat de kosten voor zorg, welzijn en ondersteuning 15% lager zullen worden. In afbeelding 1 van de bijlage 'Afbeeldingen SROI dorpsondersteuner' zijn de inbreng en opbrengst overzichtelijk weergegeven en verdeeld naar belanghebbende.

Voor zowel de inbreng als de opbrengst geldt dat de bedragen betrekking hebben op een periode van vier jaar (2025 t/m 2028), waarbij rekening is gehouden met zowel een groeiende inbreng als toenemende opbrengst vanwege het vergroten van het bereik van de dorpsondersteuner. Om op basis van voldoende volume onderbouwde uitspraken te doen zijn de inbreng en opbrengst van de deelnemende kernen in gemeenten Tubbergen en Dinkelland samengevoegd.

Mate van impact

Een van de eerste constatering van de onderzoekers op basis van de workshops tijdens het Lerend Netwerk en gesprekken met betrokken professionals was dat de mate van impact sterk afhankelijk is van een tweetal factoren. De eerste is dat er een sterke samenhang moet zijn tussen de behoefte vanuit het dorp en de werkzaamheden/activiteiten van de dorpsondersteuner. De tweede betreft de mate van duidelijkheid over de rol en taken van de dorpsondersteuner, zodat een optimale samenwerking ontstaat met zowel inwoners als professionals.

SROI ratio

Indien beide factoren optimaal worden ingevuld is de SROI-ratio 2,45. Dat betekent dat tegenover elke geïnvesteerde euro een opbrengst van € 2,45 staat. De inschatting is echter dat in de huidige fase van het project die optimale invulling nog niet is gerealiseerd. Daarmee wordt bedoeld dat de mate van impact nog niet op zijn hoogst is. Dat komt deels doordat de rol en taken van de dorpsondersteuner nog niet volledig duidelijk zijn bij zowel inwoners als professionals. Het verbeteren hiervan is sinds de start van het project in volle gang en draagt bij aan meer impact door de dorpsondersteuner. Ook lukt het de aanwezige dorpsondersteuners steeds beter om 'hun' dorpen te leren kennen en daarmee in te spelen op de vragen en behoeften vanuit de kernen, waarbij in deze fase van het project echter ook gesteld kan worden dat hier nog geen maximale impact bereikt is. In de deelnemende kernen liggen de accenten in veel gevallen ook net iets anders. De algemene inschatting is dat het project zich nu in de fase bevindt waar elke geïnvesteerde euro een opbrengst van € 1,25 heeft en waarbij dus nog een groei realiseerbaar is. In afbeelding 2 van de bijlage 'Afbeeldingen SROI dorpsondersteuner' is een grafische weergave van de SROI-ratio en de mate van impact te vinden.

Kanttekeningen

Belangrijke kanttekeningen bij de uitgevoerde SROI zijn dat deze zich alleen richt op de belangrijkste (direct) belanghebbenden. Naar verwachting heeft de dorpsondersteuner een bredere impact op meer partijen.

Denk bijvoorbeeld aan werkgevers en een mogelijk lager ziekteverzuim of verbeterde leerprestaties op scholen en minder overlast of criminaliteit door een verbeterde leefbaarheid.

Daarbij zijn alleen de voor de hand liggende opbrengsten meegenomen en gemonetariseerd. Veel opbrengsten zijn nog niet gemonetariseerd en zodoende niet meegenomen. Daarbij valt te denken aan de waarde van een verbeterd sociaal netwerk of persoonlijke ervaringen als plezier en voldoening. Voor de investeringen/inbreng is uitgegaan van het meest ongunstige scenario, terwijl de opbrengsten conservatief ingeschat zijn. Concreet betekent dit dat uitgegaan is van de maximale kosten en investeringen van belanghebbenden, terwijl aan de opbrengstzijde met 49% van de te verwachten opbrengsten is gerekend.

Waarom deze raadsbrief?

In artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet staat dat wij de raad alle inlichtingen verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Wij meenden er daarom goed aan te doen u van ons besluit op de hoogte te stellen. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken.

Hoogachtend,

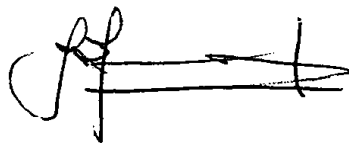
Burgemeester en wethouders van Dinkelland,

de secretaris

A handwritten signature in black ink, consisting of several stylized, overlapping loops and a long horizontal stroke at the end.

Drs. C.H.A.A. Luttikhuis

de burgemeester

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'J' followed by a horizontal line and a vertical stroke.

J.G.J. Joosten